

Nr 36.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anvisande av medel till åtgärder för ökad användning av inhemskt motorbränsle; given Stockholms slott den 20 september 1940.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

A. Pehrsson-Bramstorp.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 20 september 1940.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Pehrsson-Bramstorp:

Under rubriken Åtgärder för ökad användning av inhemskt motorbränsle m. m. anvisades å riksstaten för budgetåret 1939/40 ett reservationsanslag av 100,000 kronor och å tilläggsstat I till samma riksstat ytterligare ett reservationsanslag av 500,000 kronor. Anslaget är avsett att efter Kungl. Maj:ts beslut i varje särskilt fall användas för understödande av anläggning av fabriker för brikettering av träkol samt för diverse åtgärder på skogshushållningens område. För samma ändamål har å riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisats ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

Genom särskilda beslut har Kungl. Maj:t intill den 1 september 1940 av tillgängliga medel för nämnda ändamål disponerat tillhoppa 556,765 kronor, därav 246,000 kronor såsom understöd åt fyra företag för brikettering av

träkol samt 310,765 kronor för andra åtgärder på skogshushållningens område. — Av nämnda fyra företag ha två före den 1 juli 1939 tilldelats statsunderstöd med tillhoppa 105,666 kronor. — Understöden å sammanlagt 246,000 kronor till fabrikationen av träkolsbriketter ha växlat högst betydligt i storlek och utgjort från lägst 23,000 kronor till högst 200,000 kronor. Även understödsformen har varit olika i skilda fall. Så ha statsbidrag utan återbetalningsskyldighet förekommit med sammanlagt 46,000 kronor och statsbidrag med återbetalningsskyldighet med sammanlagt 100,000 kronor, varjämte lån med förräntnings- och amorteringsskyldighet lämnats med tillhoppa likaledes 100,000 kronor. Ett av företagen har erhållit understöd i form av såväl bidrag som lån. De övriga åtgärderna på skogshushållningens område, som understötts från förevarande anslag, ha utgjorts av konstruktion av en speciellt för generatorgasdrift avsedd motor, utredningar rörande gengassystem å jordbrukstraktorer, reningsanordning för motorgas, vedgasgenerator m. m., kolugnsanläggningar, utbildningskurser i gengasdrift och i kolning m. fl. ändamål.

Av hittills anvisade medel under förutnämnda rubrik äro nu disponibla endast 143,235 kronor. För närvarande föreligga ansökningar om statsunderstöd till träkolsbrikettanläggningar å tillhoppa 250,000 kronor, vilka ansökningar synas vara av beskaffenhet att böra bifallas. En förstärkning av medelstillgången för nämnda ändamål synes alltså erforderlig. Ehuru det givetvis är svårt att bedöma i vad mån ytterligare ansökningar äro att förvänta beträffande företag, vilka kunna vara förtjänta av understöd, vill jag dock, med hänsyn till vikten av att tillverkningen av inhemskt motorbränsle befordras förorda, att utöver vad som erfordras till täckande av nu förefintliga medelsbehov ytterligare något belopp anvisas för främjande av med anslaget avsedda åtgärder.

Vid anslagsfrågans bedömande bör hänsyn tagas till att av praktiska skäl valet mellan understödsformer bör stå öppet. Statsbidrag med eller utan återbetalningsskyldighet bör fortfarande utgå från anslag å nionde huvudtiteln; skall statsbidraget återbetalas, bör det av den utbetalande myndigheten redovisas å diversemedelstittel. Däremot bör nu för understöd genom lån anvisas särskilt anslag under fonden för låneunderstöd; anslaget bör utmätas så, att de hittills av driftbudgetanslaget utbetalade lånen kunna avlyftas från detta. Huru stora belopp som komma att lämnas i form av lån respektive bidrag kan icke på förhand med säkerhet beräknas. För närvarande vill jag förorda, att å kapitalbudgeten under fonden för låneunderstöd anvisas ett anslag å 750,000 kronor till Lån till främjande av användningen av inhemskt motorbränsle m. m. Med den nyss förordade omregleringen av de på driftbudgeten bestridda lånen tillför den föreslagna anslagsanvisningen vederbörande anslag under nionde huvudtiteln en förstärkning med 125,000 kronor. Räntan å låneunderstöden torde icke böra understiga 4 procent. Det torde i övrigt böra få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma lånevillkoren. Det av mig sålunda ifrågasatta anslaget bör uppföras å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1940/41.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lån till främjande av användningen av inhemskt motorbränsle m. m.* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1940/41 å kapitalbudgeten under fonden för låneunderstöd, statskontorets delfond, anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 750,000.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Folke Ericson.
